

2
MEDITSIINILISTE KESKKOOLIDE OSAKOND

Bibliotheca
Universitatis
Tartuensis

1945-0221

Õppekava lastehaiguste alal

29921
(Velskrite ja ämmaemand-velskrite
koolidele)

„Kinnitan“

NSVL Tervishoiu Rahvakomissariaadi MÕP juhataja

5./VII 1943. a.

A. N. Šabanov

ARHIIVKOGU
SELGITUSEKS.

3423

Velskril ja ämmaemand-velskrill tuleb sagedasti töötada jaoskonnas iseseisvalt, arsti vahetu juhtimiseta. Ta peab olema ette valmistatud meditsiinilise abi andmiseks ja haigete põetamiseks nii täiskasvanute kui ka iga-suguses vanuses laste juures (vastsündinud, imikud, väikelapsed ja suuremad lapsed).

Õppijad peavad kindlalt omandama tervele ja haigele lapsele lähenemise vastutusrikkamad küljed ja peamised põhimõtted. See puutub peamiselt tähtsamate lastehaiguste kliinika tundmisse, raviabi andmise oskusse, eriti ägeda haiguse puhul, imiku tervishoiu ja õige toitmisviisi tundmisse ja selle vanuse maohaiguste ravimisse, võitlusse laste nakkushaiguste vastu ja profülaktiliste abinõude läbiviimisse, eriti sanitaarse ja tervishoiukorra rakendamise alal.

Velskri ülesannete hulka kuulub sünnitusabi andmine; loomulikult tuleb temal anda emale juhiseid vastsündinute ja imikute eest hoolitsemiseks ja anda abi nende haigestumisel.

Imikute juures on hoolitsemise, ratsionaalse toitmise ja režiimiküsimustelerakordne tähtsus; seepärast tuleb neile küsimustele pöörata erilist tähelepanu.

Imikute haigustest tuleb erilist tähelepanu pöörata seederiketele ja toitmishäiretele, kuna need on tähtsaimad ja vastutusrikkaimad selle vanuse patoloogias.

Õppijad peavad selgelt mõistma, et lapse õige arengumine, tema tervis ja laste surevus sõltuvad suuresti rahva sotsiaalseist elutingimustest.

Õppijaile tuleb näidata, kuidas meie Liidu sotsialistliku ülesehituse tingimustes tänu emade- ja lastekaitseasutiste laialdasele võrgule ning profülaktilistele abinõudele, mis on suunatud töötajate olukorra tervistamiseks ja ja nende sanitaar-hügieeniliste elutingimuste tõstmiseks, on saavutatud surevuse tunduv vähenemine väikelaste hulgas.

Õppijad ei pea mitte üksi oskama ise põetada haiget last, vaid nad peavad võima anda vastavaid juhiseid õdedele ja lastehoidjaile ning jälgida, et põetamine teostataks õigesti.

Velsker ja ämmaemand-velsker peavad olema ette valmistatud sanitaarseks valgustustööks rahva keskel, et nad saaksid töötajate laiade masside hulka viia teadmisi lapse, eriti väikelapse, tervishoiu, nakkushaiguste ja nende vastu võitlemise abinõude alal ja samuti ka sellest, kuidas kaitsta lapsi nakkuse eest ning kuivõrd ohtlikud ja kahjulikud kasvavale organismile on elu ebatervishoidlikud tingimused ja harjumused.

Seepärast hõlmab õppekava väikelapse anatoomilis-füsioloogilisi iseärasusi, tema toitmist ja tema eest hoolitsemist, vastsündinute ja imikute haigusi, laste sisehaigusi (koos närvihaigustega). Laste nakkushaigused võetakse läbi koos nakkushaiguste kursusega. Piiratud aja ja laialdase aine tõttu tuleb lastehaiguste õppekava ja plaan sääraselt koostada, et igas alljaotuses käsitletaks küsimusi, mis osutuvad tähtsaimateks ja vastutusrikkaimateks velskri tulevases tegevuses.

Säärasteks tähtsaimateks osadeks tuleb lugeda vast-sündinu ja imiku anatoomilis-füsioloogilisi iseärasusi, vastsündinu ja imiku eest hoolitsemist, imikute loomulikku ja kunstlikku toitmist, väikelaste seedekorratusi ja toitmishäireid, eriti suviseid kõhulahtisusi ja peamisi laste nakkushaigusi.

Rea küsimustega, eriti sisehaiguste patoloogia ja kliinika alal, tutvuvad õppijad sisehaiguste kursuse läbivõtmisel, ja lektor peab siin õppijate tähelepanu peamiselt keskendama nende haiguste käigu ja avalduse iseärasustele laste juures, nende haiguste tähtsusele laste juures ning ravimise ja põetamise iseärasustele. Peamiselt tuleb naha- ja suguhaiguste kursuse läbivõtmisel juhtida tähelepanu nende haiguste iseärasustele laste juures ning süüfilise puhul käsitleda ainult sünnipärast süüfilist.

Tähtsale küsimusele ravivahendite doseerimise kohta laste jaoks tuleb osutada küllaldast tähelepanu farmakoloogia-kursuses koos retseptuuriga. Käesoleva kursuse läbivõtmisel tuleb vaid teadmisi korrata ja kontrollida õppijate teadmisi sellel alal.

Aine paremaks omandamiseks on otstarbekohane õppekava teatud osa läbivõtmise järele või kõrvuti teoreetilise osaga korraldada vahetult ka õppepraktikum vastavas lasteosakonnas (läbivõetud kursuse piirides).

Teoreetiline kursus tuleb korraldada süstemaatiliste loengute-õppetundide näol, mida tuleb võimalikult laialdaselt illustreerida näitlikkude õppevahenditega — joonised, mulaažid, tabelid, patoloogilis-anatoomilised preparaadid, haigete laste demonstreerimine (kus see osutub võimalikuks).

Teatud õppekava osa läbivõtmise järele tuleb kontrollida teadmisi läbivõetud teemade alal ja teha kokkuvõtte loenguil läbivõetust. Selleks tuleb kohe algul lektori õppe tootmisplaanis näha ette vastav aeg õppekavas vastava osa jaoks eraldatud tundidearvu piirides. Peale selle kontrollitakse teadmisi jooksvalt igas õppetunnis.

ÕPPEKAVA

Sissejuhatus, Velskri ülesanne tervishoiutöölisena. Tema töö iseloom ja oskonnas lastehaiguste ja nende vastu võitlemise alal. Pediaatria ala ja ülesanded. Laste vanuse-perioodid, nende iseloomustus ja patoloogia iseärasused. Infektsiooni tähtsus lapseas. Lühike ülevaade võitlusest laste surevuse vastu ning imikute, eelkooliealiste ja kooliealiste laste suhtes tarvitusele võetavad sotsiaal-profülaktilised abinõud. Emade- ja lastekaitse ülesanded ja organisatsioon, laste ja alaealiste tervishoiuasutised.

Vastsündinu ja imiku anatoomilis-füsioloogilised iseärasused. Vastsündinu ja imiku anatoomilis-füsioloogilised iseärasused ja nende hilisem muutumine seoses lapse vanusega. Lühike ülevaade emahüus hingamise ja loote toitmise üle. Lapse esimene ohe ja selle põhjused. Emahüust väljumisel lapse organismis toimuvad muutused. Vastsündinu ja imiku organismi iseärasused; elundite ja süsteemide puudulikkus, kaitsetus väliste kahjustuste ja rea infektsioonide vastu. Vastsündinu nahk. Rasvavõie, selle tekkimine, tähtsus, koostis. Vastsündinute kollatõbi; füsioloogilise kollatõve erinevus patoloogilisest. Sünnimärgid, nende tähtsus. Lülisammas. Rindkere. Hingamistüüp, selle iseärasused. Hingamiselundid. Ülemiste hingamisteede kitsus. Pulsisagedus ja kõikumised. Neerud. Uriini kvaliteet esimestel elupäevadel. Kusetühjenduse sagedus. Kusihapu infarkt. Seedeelundid. Suukoobas. Süljenäärmed ja sülge. Toidu töötlemisprotsessi ja seedimisprotsessi iseärasused suukoobas, maos, soolikkonnas. Piimahambad, püsivad hambad. Piimahammaste tulemise periood ja kord. Mekoonium. Imiku väljaskäimine, selle iseloom ja sagedus. Närvisüsteem. Vastsündinu ja imiku temperatuur. Lapse arenemine. Vastsündinu kaal, kaalu füsioloogiline alanemine. Edaspidine kaalus juurdevõtmine kuni 6 kuuvanuseni, 6 kuust kuni 1 aastani, teisel aastal.

Vastsündinu ja imiku eest hoolitsemine perekonnas ja mitmesugustes lasteasutistes. Imiku tervishoid. Vee, valguse, õhu tähtsus. Aseptika. Individuaalne hoolitsemine, selle tähtsus. Isolatsioon. Vaheaseintega eraldamine. Personaali käte ja rõivaste puhtus. Nabaväädi sidumine. Nabaväädi jäägi eest hoolitsemine. Ärakukkumise periood. Nabahaava eest hoolitsemine; nabahaava kinnikasvamise aeg. Silmade profülaktika otstarve ja meetod (Krede meetod). Naha eest hoolitsemine. Esimene kümblus. Esimese kümb-luse aeg. Vee temperatuur. Nina ja suukoopa eest hoolitse-mine. Suu hõõrumise ohtlikkus. Alt pesemine, puuderda-mine, määrimine vaseliinsalviga. Klistiirid, indikatsi-oonid klistiiride tegemiseks. Temperatuuri mõõtmine. Pikemat aega õhu käes viibimise vajadus. Kinnimähki-mise, пустышка, suudluste ja kartuse kahjulikkus van-nitada ja pesta last haiguse ajal.

Lastetoa korraldus: mõõtmed, küte, tempe-ratuur, valgustus, seinad, põrand, sisseseade, mänguas-jad. Vastsündinute tuba maal. Lastekollektiivide (sõi-med, laste mängumurud jm.) korraldus ja režiim. Lapse pesu, rõivad, jalatsid vastavalt tema vanusele. Materjali kvaliteet. Lapse mähkimise kord. Rõivastis jalutuskäi-guks.

Toitmine rinnaga ja lisatoit. Lapse õige toitmise tähtsus sündimisel ja hiljem. Rinnaga toitmise tähtsus lapse tervise ja arenemise suhtes. Selle eelised kunstliku toitmise-ga võrreldes. Vajalikud eeltingi-mused õigeks laktatsiooniks. Ternespiim. Naise piima omadused. Tingimused, milledes ema ei saa ja ei tohi last rinnaga toita. Rinnaga toitmisele lapse ja ema poolt tekkivad raskused. Hoolitsemine rinna eest enne ja pärast imetamist. Nisade lõhed. Profülaktika ja ravi. Rinnanäärme põletik, selle profülaktika. Ühekordse toit-mise kestus ja vaheajad imetamise vahel, Vaheaeg öösel. Lapsele vajaliku piima hulk ühekordsel toitmise

ja öö-päeva jooksul. Piima väljavõtmine käsitsi ja piimapumbaga. Ületoitmine ja alatoitmine ja nende tunnused.

Lisatoitmine. Segatud toitmine. Indikatsioonid selle rakendamiseks, tema eeliseid võrreldes kunstliku toitmiseega. Lapse toitmise režiim 6-12 kuu vanuseni. Toitmise režiim pärast aasta vanuseks saamist. Võõrutamine, selle aeg, järk-järgulisus, kontraindikatsioonid. Imetava naise dieetika ja režiim. Kunstlik toitmine. Juhud, millal see tuleb rakendada. Ebasoodsate tulemuste põhjused kunstliku toitmise puhul. Piima hoidmine. Kummilutt. Luti ja piimapudeli puhtus. Ühekordne toitmine ja toidu hulk (arvestamise viis kaalu, lapse vanuse järgi). Piima lahjendamise määr vastavalt lapse vanusele. Vajadus lisandada lahjendustele süsivesikuid ja rasvasid. Piimasegude valmistamine. Piima lahjendamine jahust ja tangaineist keedetud leemega. Leeme valmistamise viis; ravisevad ja nende kasutamise näited. Petipiim. Hapud segud. Kefiir.

Vastsündinute ja väikelaste haigused.

Vastsündinute haigused. Õigeaegselt ja enneaegselt sündinud laps. Enneaegse sünni tunnused. Vastsündinute surevus. Sünnitamisel tekkinud vigastused (luumurrud, kolju kokkupigistamine, halvatused verevalumid). Põhjused, tunnused, ravi. Vastsündinute asfüksia. Mitmesugused asfüksia astmed. Põhjused. Lapse elustamise mitmesugused meetodid. Sünnipärase deformatsioonid ja arenemisvead Silmade blenorröa. Profülaktika Krede järgi. Rinnanäärme-põletik vastsündinul. Vastsündinute kollatõbi.

Nabahaigused. Märgev naba, nabaseen, nabamädanemine. Nabaroos. Naba difteeria. Naba verejooks. Naba-song. Profülaktika, põetamine ja ravi, Vastsündinute ja imikute naha haigused. Потница, mädased lööbed, haudumused, lamatised, ekseem, nõgese-

haigus. Vastsündinute pemfigus. Profülaktika ja ravi. Sepsis. Kangestus. Põhjused, profülaktika, ravi.

Enneaegselt sündinud laste eest hoolitsemine ja nende toitmine. Enneaegselt sündinud laste soojendamise meetodid. Enneaegselt sündinud laste mähkimine. Toitmine (rinnale asetaimne, söötmine lusikaga, pipetiga, sondi kaudu). Võitlus asfüksia vastu enneaegselt sündinute juures. Enneaegselt sündinud laste eest hoolitsemine raviuasutises ja kodus. Profülaktika-abinõud gripi ja teiste nakkushaiguste vastu. Haiguskäigu iseärasused enneaegselt sündinud laste juures ja nende laste eest hoolitsemine haigestumisel.

Toite- ja seedekorratused imikute juures. Toitekorratuste sagedus imikute juures. Toitekorratuste üksikud tunnused. Luksumine. Luksumise erinevus oksendamisest. Muutused väljaskäimises. Väljaskäimise sagedus, heites leiduvad lisandid. Düspeptiliste, vedelate, limaste ja väljaheidete iseloomustus. Soolte koolik ja tenesm.

Ägedüspepsia. Seda tekitavad põhjused. Suuise kuumuse mõju. Kliiniline pilt. Profülaktika. Dieteetiline ravi. Nälgadieedi õige rakendamise tähtsus. Ravimine arstimatega. Maoloputus.

Toksiline düspepsia. Etioloogia. Suuise aja tähtsus toksilise kõhulahtisuse tekkimisel. Kliiniline pilt (mürgituse üldnähud, südamenõrkus). Prognoos, ravi. Nälgimise ja tee-dieedi tähtsus. Võitlus organismi veetustamise vastu. Dieet, rinnapiima tähtsus. Kuuma mähised ja vannid, südamevahendid. Ravimine arstimatega.

Koliit. Koliit imikuil ja vanemal lastel. Infektsiooni osa koliidi tekkimisel. Nakkusteed. Kliiniline pilt. Väljaskäimise iseloom. Tenesm. Pärasoole väljalangemine. Abinõud väljalangemise vältimiseks.

Düsenteeria väikelastel. Haiguskäigu iseärasused. Diferentsiaalne diagnoos võrreldes toksilise düspepsiaga väikelaste juures. Toksikoos. Komplikatsioonid. Otiit. Antriit. Kopsupõletik. Püeliit. Põetamine ja dieetika. Rinnapiim. Spetsiifiline ravi: seerum, bakteriofaag. Sümptomaatiline ravi. Diferentsiaalne diagnoos (toksiline düspepsia). Profülaktika. Rinnaga toitmine. Tervishoid. Põetamine. Ägedate mao- ja sooltehaiguste profülaktika imikute juures.

Kroonilised toitekorratused imikute juures, Hüpotroofia, atroofia. Toitelanguse mitmesugused järgud. Etioloogia. Kliiniline pilt, haiguskäik. Prognos. Ravi. Rinnapiima tähtsus. Kõhukinnisus, selle põhjused, ravi.

Diatees. Ekssudatiivne diatees. Nähud nahal ja limanahal, haudumused, ekseem, pruriginoossed lööbed, maakaarditaoline keel. Katarraalsete nähtude sagedus hingamisteedes (nohu, bronhiit). Naha eest hoolitsemise, toitmise ja laste põetamise iseärasused eksudatiivse diateesi puhul.

Rahhiit. Rahhiit organismi üldhaigusena. Kalduvuse ilmnenemise momendid. Kliiniline pilt. Rahhiidi varasemad tunnused. Hilisem haiguskäik. Muutused mitmetes kudedes ja elundeis. Luude muutused. Hammaste tulek. Muutused sideaparatuuris ja lihaseis. Konnakõht, närvisüsteem. Rahhiidi mõju teiste haiguste tekkimisele, haiguskäigule ja lõpengule. Rahhiidi pärastised tagajärjed. Profülaktika-abinõud. Laialdase propaganda korraldamise tähtsus sanitaar-hügieeniliste harjumuste, õige toitmise, õhu ja päikese kasutamise jm. kasuks. Põetamine, ravi. Kalamaksaõli tähtsus võitluses rahhiidi vastu. Õhu-, päikese-, soolakümlused. Kvartslamp. Gümnastika. D-vitamiin.

Imikute ja vanemate laste aneemia. Aneemia haigluse sümptoomina. Kliiniline pilt. Vere

muutus. Kalduvuse põhjused. Profülaktika. Ravi. Hemo-
fiilia mõiste.

Vanemate laste sisehaigused.

Suukoopa-, kurgu-, kõrvahaigused. Huuled, nende kuivus ja lõhed. Stomatiit (katarraalne, aftoosne, paiseline). Igemete ja keele haigused (gingiviit). Neid tekitavad põhjused. Suuvamm. Profülaktika kodus ja lasteasutises. Suukoopa eest hoolitsemine. Ravi.

Kurguhaigused. Iseseisev angiin ja angiin mitmesuguste nakkushaiguste sümptoomina. Angiini tekkimine infektsioonist. Angiini haiguskäik. Üldised nähud. Komplikatsioonid. Kurgutagune abstsess. Põetamine, ravi.

Adenoiidsed moodustised ja mandlite hüpertroofia. Kliinilised sümptoomid. Mõju lapse tervisele ja arenemisele. Adenotoomia ja tonsillektoomia.

Kesk-kõrvapõletik ninakoopa katarri puhul sagedasti esineva komplikatsioonina. Kliinilised sümptoomid. Ravi. Komplikatsioonid. Mastoidiit. Põetamine. Ravi, operatiivne vaheleastumine.

Hingamiseldite haigused. Hingamiseldite haigestumise tähtsus ja sagedus lapseas. Haiguse sagedus ja tõsidus sõltuvalt lapse vanusest.

Nohu. Ägeda ja kroonilise nohu kliiniline pilt. Etioloogia. Nohu mitmesuguste nakkushaiguste (gripp, leetrid, difteeria, süüfilis jt.) sümptoomina. Sekreedi iseloom, selle tähtsus. Profülaktika, põetamine, ravi.

Larüngiit. Kliinilised sümptoomid. Väär krupp. Väära krupi etioloogia ja ravi. Tema erinemine harilikust krupist. Põetamine. Ravi.

Trahheiit. Bronhiit. Etioloogia. Sümptoomid. Ravi.

Kopsupõletik. Sagedus ja haiguskäigu iseärasused laste juures. Vanuse, üldise toitmise, rahhiidi,

tervishoiutingimuste mõju haiguse tekkimisele ja haiguskäigule. Kopsupõletiku liigid — bronhopneumoonia, krupoosne pneumoonia. Nende etioloogia ja haiguskäigu iseärasused. Kliiniline pilt. Köha. Selle iseloom hingamisteede mitmesuguste haiguste puhul (köha krupi, bronhiidi, läkaköha jne. puhul). Hoigav hingamine Hingeldus, tsüanoos. Intoksikatsiooninähud. Komplikatatsioonid (pleuriit, otiit, meningiit, nefriit jt.). Diagnostika. Profülaktika. Põetamine. Ravi. Puhta õhu (ruumi sagedane tuulutamine) ja kehtvalt puhtas õhus viibimise tähtsus hingamisteede haiguste profülaktikas ja ravis. Hüpostaaside vältimine. Kümblused, mähised, kompressid, sinepiplaastrid, kupud. Nende rakendamise tehnika.

Südamehaigused. Äge veresoonte-reumatism laste juures. Haiguse esinemise sagedus. Haiguskäigu, ravimise, põetamise iseärasused. Endokardiit. Sünnipärased südamerikked. Hiljem saadud südamerikked, Südamehaiguste side teiste nakkushaigustega. Südamehaiguste kliiniline pilt. Südamenõrkuse tunnused. Südamevahendite kasutamine. Õige režiimi ja dieedi tähtsus südamehaigete ravimisel ja põetamisel. Südameriketega laste tervishoid ja kasvatamise iseärasused.

Mao- ja sooltehaigused. Neid tekitavad põhjused. Alimentaarne ja infektsiooniline moment. Nende haiguste esinemise sagedus suvel. Kliiniline pilt. Okse. Köhulahtisus. Väljaskäimise sagedus ja iseloom. Enteriit. Sümptoomid, ravi. Köhukinnisus. Selle põhjused. Režiim ja dieet köhukinnisuse puhul. Ravi. Solkmehaigused lastel. Nende esinemise sagedus. Laste juures sagedamini esinevate solkmete liigid. Sümptoomid, ravi ja profülaktika.

Neerude ja kusetühjendusteede haigused. Nefriidi side ägedate nakkushaigustega. Muutused uriinis. Kliiniline pilt. Tursed. Nende erinemine südameriketest tekkinud tursetest. Ureemia. Seda teki-

tavad põhjused. Sümptoomid (algsümptoomid, ureemiline hoog). Põetamine. Ravi. Püelotsüstiit. Selle põhjused. Selle haiguse esinemise sagedus imikute juures. Kliiniline pilt. Ravi.

Suguelundite haigused poiste ja tütarlaste juures. Gonorröaline ja mittegonorröaline vulvovaginiit. Bakterioloogilise uurimise tähtsus. Gonorröa põhjused tütarlaste juures. Nakkusteed. Abinõud selle haiguse vältimiseks. Põetamine. Ravi. Spetsiifilise vulvovaginiidi põhjused. Fimoos ja parafimoos. Tunnused. Põetamine. Ravi. Kusepidamatus öösel ja päeval.

Närvisüsteemi haigused. Krambid väikelaste juures, nende etioloogia, esmaabi nende puhul. Äge epideemiline lastehalvatus. Etioloogia. Kliinika. Halvatuse ravimise meetodid. Tuberkuloosne, mädane ja tserebrospinaalne meningiit. Etioloogia, kliiniline pilt ja haiguskäigu iseärasused. Komplikatsioonid. Patoloogiline anatoomia. Ristluu-punktsioon ja seerumi ristluisse süstimine. Profülaktika. Põetamine. Ravi. Sünnipärane ja hiljem tekkinud pea-vesitõbi. Selle haiguse side meningiidi ja süüfilisega. Närvisüsteemi funktsionaalsed haigused. Eklamptilised krambid. Tetaania. Larüngospasm. Profülaktika. Ravi. Epilepsia. Veit'i tants. Selle haiguse side reumaatilise infektsiooniga. Kliiniline pilt. Ravi. Põetamine.

Laste kroonilised nakkushaigused. Tuberkuloos. Tuberkuloosi sagedus lapseas ja surevus selle tagajärjel. Nakatusteed. Nakatamine emahis hingamisteede, soolte kaudu. Lahtise tuberkuloosi osa nakkuse levitamisel. Pirke ja Montou reaktsioonid. Tuberkuloosi arenemine. Algstaadium. Üldnähud (pallor, kõhnenemine, aneemia). Kohalikud nähud (bronhiaalnäärmete tuberkuloos, esmasene kopsutuberkuloos). Teine staadium ja tuberkuloosi protsessi levimine. Mitmesuguste elundite haigestumine — näärmed, luud, veresoo-

ned (spondüliit, koksiit), seroosne nahkkate, nahk, sise-elundid. Miliaarne tuberkuloos. Tuberkuloosne meningiit. Kolmas staadium — krooniline kopsutuberkuloos. Tuberkuloos sotsiaalse haigusena. Tuberkuloosi profülaktika ja ravi. Vaktsinatsioon Calmette'i järgi. Tuberkuloosi-valveasutiste laialdase tegevuse ja kultuur-selgitustöö tähtsus võitluses tuberkuloosi vastu. Lapse varase isoleerimise tähtsus tuberkuloosihaiGEST emast või isast. Valguse, õhu ja toitmise tähtsus tuberkuloosihaiGEST ravimisel. NSV Liidus tuberkuloosivastases võitluses rakendatavad abinõud. Asutised võitluseks tuberkuloosi vastu laste alal.

Laste süüfilis. Sünnipärane süüfilis. Vanemate juures esinenud haiguse ammuse ja lõpuleviidud ravi mõju süüfilise esinemisele lapse juures raskemal või kergemal kujul. Lapse-süfiliitiku rinnaga toitmise küsimus. Abort, surnult või enneaegselt sündinud lapsed vanemate süüfilise tagajärjena. Sünnipärase süüfilise varased ja hilisemad nähud. Kliiniline pilt. Naha haigestumine. Süüfilise mõju üldisele toitumusele ja lapse arenemisele. Limanaha vigastused. Süfiliitiline nohu. Sadulakujuline nina. Luude vigastused. Naha kondüloom. Differentsiaalne diagnostika.

Hilisem süüfilis. Tema nähud. Wassermann'i reaktsiooni tähtsus. Verevõtmise tehnika. Süüfilise profülaktika. Spetsiifiline ravi. Pritsid. Infusioonid. Salvi hõõrumine nahasse. Süstemaatilise lõpuleviidud ravi tähtsus.

Praktiline tegevus.

Õppepraktikum korraldatakse statsionaaris haigevoodi juures ja väljast tulevate haigete juures (nõuandlas ja ambulantsis) lektori vahetul juhtimisel või tema järelvalve all. Tegevus toimub mitte üle 10-liikmeliste gruppidenä.

Õppepraktikumil on vastavalt selle osakonna iseloomule, milles ta toimub, ka oma spetsiifiline eesmärk.

Vastsündinute tuba. Vastsündinute toas peavad õppijad tutvuma tervete ja haigete vastsündinute eest hoolitsemisega, vastsündinute uurimise meetodiga, vastsündinute haigustega, mille kohta nad omandasid teadmisi teoreetilistel loenguil, samuti ka nende haiguste profülaktika-abinõude ja ravimisega.

Praktilised oskused, mida õppijad peavad omandama vastsündinute toas:

1. Nabaväädi sidumine ja nabajäägi eest hoolitsemine.
2. Vastsündinu kaalumine ja mõõtmine.
3. Vastsündinu individuaalse hoolitsuse tehnika.
4. Mähkimine.
5. Enneaegselt sündinud lapse eest hoolitsemine ja tema toitmine.
6. Põetamine ja ravi nahahaiguste, püodermia (pemfigus), silmade haigestumise, rinnanäärme haigestumise puhul.
7. Silmast mäda võtmise tehnika.
8. Vere võtmise tehnika Wassermann reaktsioon jaoks.

Lastenõuandla. Töötamise ajal nõuandlas tutvuvad õppijad arsti juhtimisel tervete ja haigete laste juures imiku läbivaatamise meetoditega, tema haigustega, eriti seederikete ja toitmishäiretega, nende korratuste profülaktika ja raviga, terve ja haige lapse toitmise põhireeglitega, konstitutsionaalsete korratustega jne. Töö toimub lapse uurimise ja ema küsitlemise varal ning nende nõuannete ja õpetuste põhjal, mis arst jagab emale tervishoiu, hoolitsemise, toitmise ja ravimise alal lapse mitmesuguste seisukordade puhul.

Nõuandlas omandatavad praktilised oskused:

1. Lapse seisukorra kindlakstegemine ja hindamine (toitmine, õige arenemine, naha, luustiku ülevaatus, rahhiidi, diateesi tunnused).

2. Lapse kaalumine ja mõõtmine.

3. Kurgu vaatlemise tehnika.

4. Lapse läbikuulamine ja läbikoputlemine (kopsud süda) normaalse ja patoloogilise seisukorra (kopsupõletik, pleuriit, südamehäired) juures.

5. Pulsu lugemine ja pulsi iseloomu määramine. Hingamissageduse lugemine.

6. Kõhu ja kõhuelundite uurimine.

7. Lapse heidete iseloomu hindamine.

8. Plaastri asetamine nabasongile.

9. Klistiiri tehnika.

10. Nahaaluse infusiooni tehnika (füsioloogiline lahus, glükoosilahus jne.).

11. Patronaazi teostamise ja kodus abistamise metoodika
Tera p e u t i k a o s a k o n d. Peamiseks ülesandeks on siin õpetada järgmist:

1. Anamneesi kogumise iseärasused lastevanemalt ja vanemalt lastelt.

2. Diagnostiliste andmete iseärasused, lapse uurimise meetodid.

3. Laste tähtsaimate haiguste kliinilise haiguskäigu iseärasused.

4. Lastehaiguste profülaktika, põetamise ja ravimise iseärasused, ravimite doseerimine vastavalt vanusele.

5. Lasteosakonna korralduse iseärasused — režiim, laste toitmine, personaali pedagoogiline lähenemine.

Lasteambulants. Praktilise tegevuse sihiks ambulantsis on tutvustada õppijaid laste vastuvõtuga

ambulantsis ja ühtlasi ka nende haigusvormidega, mida peamiselt ravitakse polikliiniliselt.

Siin tuleb tähelepanu pöörata anamneesi kogumisele, anda õppijaile võimalus haige läbivaatamiseks ja uurimiseks lektori juhtimisel. Kliiniliste sümptomide ja anamneesi põhjal seatakse diagnoos ja määratakse ravi lektori juhtimisel.

Õppijad tutvuvad filtriga haigete laste vastuvõtul ambulantsis. Ambulantsis tutvuvad õppijad praktiliselt rõugepanekuga.

Õppepraktikumi ajal peab lektor jooksvad arvestust iga õppija edasijõudmise kohta, hinnates tema teadmisi vastuvõetud süsteemi järgi.

Kursuse ja praktiliste tööde lõpetamisel kontrollitakse õppijate teadmisi kogu läbivõetud kursuse ulatuses eksamitesessioonil, kusjuures võetakse arvesse nende edasijõudmine kursuse kestel.

ÕPIKUD.

Koltõpin, Langovoi, Vlasov — Lastehaigusteõppe-
raamat.

Luntz — Lapse anatoomia ja füsioloogia.

Molodenkov — Lastehaiguste õpperaamat.

Dobrohotova — Lastehaiguste õpperaamat.

Изд. СССР Нар. Ком. Здравоохранения. Программа по
детским болезням. На эстонском языке. Таллинн, 1945.

„Hans Heidemann“ VI 45. (596) 1000 MB 03041.

W

A-18204

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00190691 8